

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی، علمی، ادبی، سیاسی هنری اقی مجموعہ اسلامیہ در

صاحب رمرب مسئول : ع . اشرف ادب

جلد ۱ - ۸

۲۹ جمادی الاول ۱۳۳۰ پنجشنبه ۳ مایس

۱۹۳ - ۱۱ عدد

«لا یحیج بعد العام مشرک»، «ولا یطوف بالیت عریان» دیه ندایدن منادیلر جمله‌سندن بولندیغی، حضرت علینک ده کندیلریله برابر بولنوب، فقط آنک اهل منایه قارشی هم براءة سوره جلیله‌سنتی تلاوت هم ده باشقه مؤذنلرک ندا ایتدیکی ایکی ماده‌ی ده اعلان ایلدیکنی حکایه بیویوریور.

بوحدیث شریفک راویسی بولنان حمید بن عبدالرحمن حضرت‌تلری دخی حدیثی یاریسندہ کسکه‌رک حضرت ابو هریره‌نک «فاذن معنا علی...» دیه سویلیه‌جکی سوزینه بر نوع مقدمه و تمهید اولمک او زره کندی طرفدن: «شم اردف رسول الله...» دیه‌رک حضرت علینک با امر رسالت‌پناهی براءة سوره جلیله‌سنتی تلاوت ایمک او زره آرقه‌دن کوندرلمش اولدیغی درمیان ایدیور. ایشته شو حدیث شریفک هیئت جمیعه‌سنه دقت ایدیله‌جک اولورسہ منطق و مفهوم‌مندن بروجه آتی معلومات الده ایدیلر:

- ۱) بوجخ انسان‌سندہ وظینہ اعلام واعلانک ایفاسنے علی وابوهیره رضی الله عنہ‌مادن باشقه دیکر ذوات‌ده اشتراک ایتش، بناءً علیه بونلر بر هیئت اولمشلردر.
 - ۲) بوهیئت - حضرت علی مستنی اولمک او زره - حضرت‌هدیق طرفدن انتخاب و بعث اولمشلردر.
 - ۳) بوهیئت نحر کونی مناده اهالی یه قارشی «لا یحیج بعد العام مشرک»، «ولا یطوف بالیت عریان» دیه ندا ایتمشلردر.
 - ۴) بوهیئت براءة سوره جلیله‌سنتی تلاوت‌ایله مأموراً ولما مشلردر.
 - ۵) حضرت علی ده بوهیئت ایله برابر بولمشدر.
 - ۶) حضرت علی مدینه‌دن حجاج ایله برابر چیقمش دکل، آرقه‌لنندن کلشدتر.
 - ۷) حضرت علی، بوجظیفه‌یی حضرت صدیقک انتخابیله دکل، بلکه رسالت‌باب افندیزک تنیب و امریله ایفا ایتمشدتر.
 - ۸) حضرت علی بوهیئت کې آنچق او ایکی ماده‌نک اعلانی ایله دکل، بلکه زیاده اوله‌رق براءة سوره جلیله‌سنتی تلاوتی - وحاوی اولدیغی احکامک تبلیغی - ایله موظف اولمشدر.
 - ۹) براءة سوره جلیله‌سی حجاج مسلمین يوله چیقدقدن صوکرا نازل اولمشدر.
- بوحالده نتیجه اوله‌رق حضرت رسالت‌جه وحی غیره‌ملو ایله بعد ما مشرکارک حج ایتمه‌ملری، عریانک کعبه‌یی طواف ایتمه‌لرینه مساعده ایدیامسی جهتی سوره برائے نازل اوله‌دن، وافله حجاج حرکت ایتمه‌دن تقرر ایده‌رک بونک اعلان و تعمیمی ده حضرت صدیقه تودیع اولنیش؛ آنلرک حرکتی متعاقب سوره نازل اوله‌رق او مقررات ساچه‌یی تأیید ایتدکدن ماعدا برده عهوده دائر احکامی حاوی اولدیغدن هر حالده عمومه قارشی تلاوت واحکامنک اعلانی اقتضا ایمسکله ایشته اولکیلر ایله برابر بوجهتک ایفاسی ایچون ده حضرت على مأمور ایدیلشدر، دینیله‌بیلر.

تقیدیده برشی قازانه‌مایه‌حق؛ چونکه بوتون شان و شرف جد محترمنه عائد اولوب کندیسی یا لنجی موقعنده قاله‌حق. اصالتنی اثبات‌ایده‌مدیکی صورت‌ده ایسیه، فضله اوله‌رق برده یا لنجیلیق رذیله‌سی یوکله‌جک. «اکابر امتدن مولانا شاه نقشبندیه: «سلسلہ نسبکن نزدیه واریر؟» دیشلر. «سلسلہ نسبیله کیمسه بیره واره‌ماز!» جوابی آمشلر.

محمد عاکف

فقیر و فقیراؤی

فقیر و عبادات اسمومہ نار بخشندہ :

حج

۸

بعض احادیث شریفه‌دن برائے سوره جلیله‌سنت حضرت ابو بکر یوله چیقه‌دن نازل اولوب بوجهتک تبلیغی دخی آکا حواله ایدیلش اولدیغی، یوم نحر کونی مناده حضرت علیند ماعدا ابو هریره و رفقائیک حضرت صدیقک امریله وظیفه تبلیغیه‌نک ایفاسی جهته اشتراک ایتش اولدقلری آکلاشیلور. فقط بخارینک حضرت ابو هریره‌دن نقلًا روایت ایتدیکی مختلف حدیشلر، کتب سیر و تواریخه، تفسیرلوره باقیلیرسه برائے سوره جلیله‌سی نازل اوله‌دن علیه الصلوۃ والسلام افدن جه بوندن بولیله مشرکارک حج ایتمه‌ملری، عریانک کعبه‌یی طوافلرینه مساعده ایدیلیه‌سی جهتی تقرر ایده‌رک تبایغ ایمک او زره صدیق رضی الله عنہ تودیع و آنک ده آنچق شو جهت‌لردن تبلیغی ابوهیره و سائر بعض صحابه‌لرہ حواله ایتش اولدیغی اکلاشیلور. بحاله کوره برائے سوره جلیله‌سی حجاج کرام یوله چیقدقدن صوکره نازل اولنیش؛ بناءً علیه حضرت علی سوره جلیله‌نک ابتداسندن قرق قدر آیتک تلاوتیله حاوی اولدیغی احکامک تبلیغیه صوکاردن مأمور ایدیلش اولدیغی ذهنیه تبادر ایدر. هله بخارینک حمید بن عبدالرحمنه مستند اوله‌رق مختلف طریقلر ایله حضرت ابو هریره‌دن روایت ایتدیکی بروجه آتی حدیث شریفه باقیلیه‌حق اولورسہ بوجهت حقده غلبه ظن تأمین ایده‌بیلہ‌جک نکات لطیفیه یه تصادف اولنور:

[- ان ابا هریرة - قال : «بعنی ابو بکر فی تلک الحجۃ فی مؤذنین بعثم یوم النحر یؤذنون ہنی ان لا یحیج بعد العام مشرک ولا یطوف بالیت عریان ، - قال حمید بن عبدالرحمن : شم اردف رسول الله صلی الله علیه وسلم بعلی بن ابی طالب وامرہ ان یؤذن ببرائے ؟ قال ابوهیرة : - فاذن معنا علی یوم النحر فی اهل منی ببرائے وان لا یحیج بعد العام مشرک ولا یطوف بالیت عریان ،]

ایشته بو حدیث شریفه، ابو هریره رضی الله عنہ کندیسنت شو حج انسان‌سندہ نحر کونی مناده حضرت ابو بکرک بعث و انتخاب ایتمسیله:

طوقوزنجي سنه جنگ ذى الحجه دکل، بلکه ذى القعده ادا ايديلاش بولندىنى ميدانه چيقىور ديمىك ايستiyor . فقط بونك اوقدر صاغلام بردليل اولمدىنى ميداندەدر . چونكە طوقوزنجي سنه جنگ مئلا ذى الحجه دا ادا ايديلاش بولنسىندن فرضيته اقتضى ايتز . چونكە جنگ شريعت ابراهيمىيەجه وقت اصليسىنه عودت ايتسى و بناء عليه طوقوزنجي سنه جنگ اووقت ادا ايديلاش اولمىسile شريعت اسلامىيەجه وجوبى آراسىدە بر تلازم يوقدر .

طوقوزنجي سنه جنگ ذى القعده آيندە ادا ايديلاش اولدىغىنه داير حضرت مجاهدك سوزىنى تقويه ايدە جنگ صاغلامىه هىچ برشىئە تصادف ايديلەمدىكى حالە ذى الحجه آيندە ادا ايديلاش بولنسى حقندە علم دكاسە بىلە قوى بىر ئظن تأمين ايدە بىلە جنگ استاد كاھلر بولمق قابىلدر . سورە توبەنك « و آذان من الله و رسوله الى الناس يوم الحج الاكبر ان الله برىء من المشركين » آيت كريمە سندە « يوم الحج الاكبر » كى « يوم النحر » ايلە تفسيرى مأثور اولىش و بو يوم نحر كىدە طوقوزنجي سنهى حضرت علينك مناده مأمورىتى اىفا ايتدىكى كونك « يوم نحر » اولىشە نظرأ او جنگ ذى الحجه دادا ايديلاش اولدىغىنه قائى اوبلق ممکن در . چونكە يوم نحر كى ايم ذى الحجه دن اولدىغى معلومدر .

ينه براءة سورە جليلە سنه « أَمَّا النَّسَئِيُّ زَيْدَةُ فِي الْكُفَّارِ يَضُلُّ بِهِ الظَّالِمُونَ وَيَحْلُونَهُ عَامًا وَيَحْرُمُونَهُ عَامًا لِيَوْمَ أَطْوَأَهُ عَدَةً مَا حَرَمَ اللَّهُ فِي حِلَالٍ مَا حَرَمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُوءُ اعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ » دىھ تقييچ ايديلىر كى دىكىر طرفدن جنگ مشروع اولدىغى و قىدىن مقدم اوله رق نسى ايلە ذى القعده آيندە ايديلاش بولنق احتمال يوقدر . چونكە اوبلجە سوپىلتىدىكى اوزرە سورە جليلە هەحالە طوقوزنجي سنه جنگدن اول نازل اولىشىدە . شو حالە مسلمىن هىچ بىر معدىت يوق اىكىن ، امر حج کىنى الارنە اىكىن جىلىنى اسلامىتىجە اولان نسى اوزرىنە بنا اىتىيە جىڭلىرى شېھە سزدەر .

حليم ثابت

كتاب الحج

قليچ دىنى

دردنجى باب
مطام و بىنى اسرائىل

حکام عصرى تارىخ بىنى اسرائىل دورة قهرمانىسى يدر ؛ بو دوره بىر چوق جسۇرانە سرگىنىشلىر ، بىر طاقىم احوال قهرمانانە شىخسىيە مشهور اوپور . حکايى نام و موقۇلىنىه اصعاد ايدىن مزىيات ، فعالىت شخصىيە ، جرأت و خىدەدن عبارت ايدى . بودۇرات بىر حکومت عظيمەتك قانۇنى رؤسائىندن زىادە شجىع ، متشبث اختىاجىلىرە ، عصانە مشابە بولنىورلر . باقىلىزىسە عبرانى حکامىنک وظيفە و صلاحىتلىرى بىر لزوم شدید اوزرىنە ،

ھېرتىك طقوزنجي سنهى اىفا ايديلان بوجج ، فرض اوله رقى ، ياخود فرض دىكىدە مشرۇعيت قىدەمىسى اوزرە باقى قالدىغىندىن سنت سەنیئە خليلە يە اتاباعامى قىلىنىشىدە ؟ علمائى محترمە ايشتە بوجەتلىك تعىنى خصوصىدە اختلاف ايتىشلەردر . دقت ايدىلە جنگ اوپورسە بواختلاف جنگ تارىخ افتراضى ، بىر دە طقوزنجي سنهى جنگ ذى القعده دەمى ، ياخود ذى الحجه دەمى اىفا ايديلاش اولدىغى حقنىدە كى اختلافلىرى نشات ايتىكىدە اولدىغى كورىلىر . حج ھېرتىك اوتجى سەلرى ابتداسە طوغىرى فرض ايديلاش ، ياخود طقوزنجي سنه حجى ذى القعده دە قىلىنىش اىسە ، شېھە سز حج مىحوث عنېڭ فرض اوله رق اىفا ايديلەمش اولدىغى آكلاشىلور . چونكە تكليف وقوع بولەدن ادا ايديلان جنگ فرض اوله رق قىلىنىش صايىلمىمى ممکن اولمادىغى كى ، شريعت اسلامىيەجه فرض اولان حجىدە آنچىق ذى الحجه نك ايلك اوئىندەكى معين كونلارده اجرا ايدىلىر . شو حالە بورادە اولان طقوزنجي سنه جنگ ذى القعده دەمى ، يوقسە ذى الحجه دەمى ادا ايديلاش اولدىغى ؟ ئانياً جنگ تارىخ افتراضى حقنىدە اولان سوزى مختصرأ اولسۇن نظر تقيىش و حاكمەن بىچىرمەك اقتضى ايدىر .

مجاهد رضى الله عنه و اتاباعى بوجنگ ذى الحجه دە دکل ، بلکە عادت حاھلەي اوزرە نسى طرىقىلە وقت اصليسىندن تقدىماً ذى القعده آيندە اجرا ايديلاش اولدىغى درميان ؛ بىضارى دە بونك ذى القعده دە دکل ، بلکە ذى الحجه آيندە ، حج كونلارنە قىلىنىش اولدىغى روایت ايدىلورلر . ايشتە بوسوزلرک اىكىسى دە ادعا دکل ، بلکە اولىش بىتىش بىر حادىتىي حكايە و روایتىن عبارتدر . فقط اوپەلە روایتلەر كە بىرىنک صدق ، دىكىرىنک وهم و خطأ اولدىغى اقتضى ايدىلور . چونكە عين حادىتەنك هم ذى القعده ، هم دە ذى الحجه دە وقوعە كىش بولنق اتىمال يوقدر . هەحالە بىرىسىدە وقوعە كىش اوله جقدر . علمائى متاخرىنىدىن بىضارى بىنچى روایتى ، بىضارى دە اىكىنچى روایتى قبول ايتىشلەردر . فقط بىرچە هىچ بىر طرفك اسباب ترجىحىدىن اوله رق استاد ايتدىكى دلىلارە كىسب وقوف مىسر اوله مەدى . يالكىز ابن قيم الجوزيه حضر تلىينك فى الجملە مجاهد طرقە ميل ايدىرك : « و على هذا فلم يؤخر النبي صلى الله عليه وسلم الحج بعد فرضه عاماً واحداً بل بادر إلى الامتثال في العام الذي فرض فيه وهذا هو الایق بىدەيە و حاله صلى الله عليه وسلم » دىدىكى كورىلىورك طقوزنجي سنه جنگ ذى القعده دە قىلىنىش بولنسىندن دها فرضيت توجه اىتمەمش و بناء عليه بىغمىر حال و شان نبوپىلىرىنە موافق اولدىغى وجهەلە فرض اولدىغى سندەن تأخير اىتەيوب اونونچى سنهى خطاب توجه ايتدىكى كى ، على الفور ادا ايتىش اولمىسى لازم كلىور دىمكدر . كويى طقوزنجي سنه حجى ذى الحجه دە قىلىنىش اوله ايدى ، بونك فرض اوله رق اىفا ايديلاسى ، بوحالە بىغمىر طقوزنجى سنه دە قىلىمىسى اقتضا ايدىن حجى اونونچى سنه يە تأخير ايتىش اومىسى لازم كله جىكىدى . بوشېھە سز شان رسالتە يك دە ملايم دوشمز . ايشتە ابن قيم حضرتلىرى شو مطالعە يە كورە